

med oplysninger, de er i besiddelse af, f.eks. om hvad de selv har gjort eller set på virksomheden. Ved undersøgelse af uheld på en virksomhed er det således f.eks. særdeles vigtigt fra de implicerede at kunne få oplysninger om, hvilken forurening der er sket, og hvordan den er sket, for at myndigheden kan træffe beslutning om forureningsbekæmpende foranstaltninger og om eventuelle påbud til forebyggelse af lignende uheld.

I høringsen kom der en del indvendinger imod sådanne regler. Da det samtidig er usikkert, hvor stort behovet for disse er, og i hvilket omfang det bliver større på grund af § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, er der ikke på nuværende tidspunkt fremsat forslag om oplysningspligt fra ansatte eller (andre) tredjemænd. Behovet for sådanne regler vil blive nærmere vurderet i forbindelse med evalueringen af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter i 2006.

I lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter er det hovedreglen, at de ansatte identificeres med virksomheden, hvis denne er en juridisk person (men ikke elers), og denne regel er bl.a. begrundet i, at det virker ulogisk, hvis det skal være afgørende for krav om udlevering af dokumenter, hvem der konkret bliver spurgt og har adgang til dem. Denne hovedregel er dog fraveget på arbejdsmiljøområdet (hvor reglerne skal beskytte de ansatte) således at de ansatte skal give oplysninger, også i tilfælde af konkret mistanke mod virksomheden om et strafbart forhold, i det omfang oplysningerne søges tilvejebragt til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf. Hvis det viser sig i praksis, at miljømyndighederne får problemer med at få nødvendige oplysninger fra ansatte efter ikrafttrædelsen af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, og der derfor bør indføres en oplysningspligt for ansatte, kan det tillige i forbindelse med evalueringen af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter i 2006 overvejes at indføre en tilsvarende regel som på arbejdsmiljøområdet.

2.1.3.3. Håndtering af tilfælde, hvor myndighederne ikke kan skaffe oplysninger

I en gruppe af tilfælde vil de ovennævnte midler ikke kunne sikre, at myndighederne altid kan fremskaffe de oplysninger, de har brug for til det administrative tilsyn og håndhævelse eller til forureningsbekæmpelse og -forebyggelse eller til beskyttelse af sundheden, eller hvor man i hvert fald ikke kan skaffe

dem hurtigt nok i forhold til behovet for handling. Der kan f.eks. være tilfælde, hvor man ikke kan få at vide, hvordan et uheld er sket, eller hvad der er blevet udledt eller er risiko for bliver udledt. Der kan også være tilfælde, hvor man måske ville kunne finde disse oplysninger, hvis man ledte længe nok, men hvor man ville risikere, at det ville tage uforholdsmæssig lang tid, enten i forhold til ressourceanvendelsen som sådan eller i forhold til behovet for hurtig indgriben mod en forurening eller et formentlig farligt produkt.

En sådan situation, hvor myndigheden mangler oplysninger, er imidlertid ikke begrænset til tilfælde, hvor virksomheden nægter at udlevere oplysningerne med henvisning til § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. Det kan også skyldes, at virksomheden uberettiget nægter at udlevere oplysningerne, eller at virksomheden ikke er i besiddelse af dem, enten fordi den har forsømt en pligt til at skaffe sig dem, eller af undskyldelige årsager.

I sådanne tilfælde vil myndigheden være nødt til – og berettiget til – at agere bedst muligt på det foreliggende grundlag.

Myndigheden skal naturligvis overholde proportionalitetsprincippet og vil ikke kunne træffe beslutning om foranstaltninger eller undersøgelser, som man på baggrund af oplysninger, som myndigheden har eller burde have skaffet sig, kan se er unødvendige. Men kravene til beslutningsgrundlaget vil variere afhængigt af, hvor alvorlig den mulige fare er, og hvor hurtigt der skal handles for at forhindre mulige alvorlige konsekvenser. Det er således ikke afgørende, at det bagefter viser sig, at mindre omfattende foranstaltninger havde været tilstrækkeligt. Gyldigheden af afgørelsen afhænger af en bedømmelse af, hvad myndigheden vidste eller burde vide på tidspunktet for denne. Myndigheden skal naturligvis overholde proportionalitetsprincippet, og herunder også f.eks., hvis det vurderes hensigtsmæssigt, dele en undersøgelse op, så man kan revurdere situationen på basis af en delundersøgelse.

Hvis der er truffet en gyldig afgørelse, vil virksomheden som hovedregel være forpligtet til at afholde omkostningerne ved foranstaltningerne, også selv om der senere – f.eks. som resultat af de iværksatte undersøgelser/foranstaltninger – kommer oplysninger frem, der viser, at mindre omfattende foranstaltninger havde været tilstrækkelige, eller der i øvrigt kunne have været anvendt en billigere løsning. Den eneste undtagelse fra dette princip findes i jordforureningslovens § 76, stk. 4, hvorefter omkostningerne ved en påbudt undersøgelse af en jordforurening skal refunderes, hvis det viser sig, at der slet ikke var nogen forure-